

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

КРИТИКА СУЧАСНИХ АРХІТЕКТУРНИХ ТЕОРІЙ

Укладач: Ю. С. Баланюк

*Методичні рекомендації до семінарських занять
для студентів V-VI курсів спеціальності
191 «Архітектура та містобудування»*

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

2025

УДК 71/72.01(72.012)

Б 201

*Видано за ухвалою Вченої ради факультету архітектури,
будівництва і декоративно-прикладного мистецтва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
Протокол № 8 від 18 березня 2025 р.*

Б 201 Укладач: Баланюк Ю. С.

Критика сучасних архітектурних теорій: метод. рек. до
семінарських занять / укл.: Ю. С. Баланюк. Чернівці : Чернівець. нац.
ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 25 с.

Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів за спеціальністю «Архітектура та містобудування» та програмі дисципліни «Критика сучасних архітектурних теорій».

Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Критика сучасних архітектурних теорій» призначені для допомоги студентам опанувати навчальну дисципліну, забезпечити глибокий і всебічний аналіз основних питань курсу, навчити студентів елементам творчого застосування отриманих знань на практиці. Курс «Критика сучасних архітектурних теорій» призначений для теоретичної підготовки фахівців у галузі архітектури та будівництва, даючи майбутньому магістру відомості про еволюцію архітектурних теорій після модернізму, вплив на сучасну практику архітекторів та урбаністів, а також навчання здобувачів вищої освіти розумінню закономірностей розвитку функції і форми, соціальної ролі архітектури як засобу матеріальної і духовної організації життя суспільства. Сформульовані навчальні цілі змістових модулів допоможуть студентам у підготовці до семінарських занять.

УДК 71/72.01(72.012)

© Чернівецький національний
університет
імені Юрія Федьковича, 2025

ВСТУП

Мета дисципліни «Критика сучасних архітектурних теорій». Курс спрямований на глибоке осмислення архітектурних теорій другої половини XX – початку XXI століття, аналіз їхньої критики та впливу на сучасне містобудування, еволюцію архітектурних теорій після модернізму, вплив на сучасну практику архітекторів та урбаністів. В темах курсу також розглядаються питання метавсесвіту і віртуальна архітектура, екологічна архітектура та стале будівництво. Фокус курсу: не лише історія, а критичне осмислення ідей, їхнього впливу та актуальності в сучасному світі.

Завдання дисципліни:

- Розглянути трансформацію архітектурного мислення в другій половині XX – XXI столітті.
- Проаналізувати вплив архітектури на соціальні та культурні процеси.
- Вивчити взаємозв'язок архітектури з технологіями.
- Навчити студентів критичному аналізу сучасних архітектурних тенденцій.

Результати навчання

Навчальна дисципліна «Критика сучасних архітектурних теорій» спрямована на забезпечення засвоєння таких **загальних і спеціальних компетентностей:**

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і

суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

СК05. Здатність до аналізу і оцінювання природнокліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціальнодемографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування.

СК06. Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурномістобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.

СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК08. Усвідомлення теоретико-методологічних основ архітектурного проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких **програмних результатів навчання**:

ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.

ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проектування.

ПР05. Застосовувати основні теорії проектування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та

містобудування.

ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.

ПР09. Розробляти проєкти, здійснювати передпроєктний аналіз у процесі архітектурно-містобудівного проєктування з урахуванням цілей, ресурсних обмежень, соціальних, етичних та законодавчих аспектів.

ПР12. Застосовувати сучасні теоретико-методологічні та типологічні підходи до вирішення проблем формування та розвитку архітектурно-містобудівного та ландшафтного середовища.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

ПР19. Організовувати презентації та обговорення проєктів архітектурно-містобудівного і ландшафтного середовища.

Семінарські заняття відіграють значну роль, оскільки стимулюють регулярне вивчення студентами першоджерел та іншої літератури, а також формують уважне ставлення до лекційного курсу; закріплюють знання, здобуті при прослуховуванні лекції і під час самостійної роботи над літературою; розширюють ерудицію завдяки виступам товаришів і викладача на занятті; допомагають студентам перевірити правильність раніше здобутих знань, виділити в них найважливіше, суттєве; сприяють перетворенню знань на тверді особисті переконання, розвіюють сумніви, які могли виникнути на лекціях і при вивченні літератури, що особливо добре досягається зіткненням думок, дискусіями; прищеплюють навички самостійного мислення, усного виступу з теоретичних питань, привчають вільно оперувати термінологією, основними поняттями і категоріями; дають можливість викладачу систематично контролювати рівень самостійної роботи над першоджерелами, іншим навчальним матеріалом, розвивають уважність на лекціях; допомагають вивчити думки, пізнати інтереси студентів, слугують засобом

його контролю не тільки за роботою студентів, але й за власною як лектора і керівника семінару, консультанта тощо.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Форми семінарського заняття

Розгорнута бесіда. Вона передбачає підготовку студентів із кожного питання плану заняття з єдиним для всіх переліком рекомендованої обов'язкової та додаткової літератури; виступи студентів (за їхнім бажанням або за викликом викладача).

Обговорення доповідей і презентацій. Доповіді готуються студентами за запропонованою темою. Крім загальних цілей навчального процесу, мета – прищеплення студентам навичок наукової, творчої роботи, самостійності мислення, смаку до пошуку нових ідей і фактів, прикладів.

Семінар-диспут. Семінар-диспут у групі або на потоці має чимало переваг. Диспут як елемент звичайного семінару може бути викликаний викладачем під час роботи або ж заздалегідь планується ним. Полеміка виникає навіть стихійно. Тоді студенти розвивають у собі винахідливість, швидкість розумової реакції і, головне, поглиблюють світогляд.

Семінар-пресконференція. Семінар-пресконференція – один із різновидів доповідей. З усіх пунктів плану семінару викладач доручає студентам (одному або кільком) підготувати стислі доповіді.

Колоквіуми-співбесіди викладача зі студентами зазвичай проводяться для з'ясування знань з тієї чи іншої теми курсу, їх розширення. Нерідко їх організовують у додаткові години для тих, хто не виявив активності на семінарах. Зазвичай колоквіуми проводяться в години семінарських занять.

Коментоване читання, вправи на самостійність мислення, письмова (контрольна) робота, семінар-колоквіум та інші.

З усіх вищезгаданих форм найчастіше використовувані такі:

1. Обговорення доповідей і проєктів. Доцільно виносити на обговорення не більше 2–3 доповідей тривалістю 12–15 хвилин (при двогодинному семінарі). Іноді, окрім доповідачів, з ініціативи викладача або ж за бажанням самих студентів призначаються співдоповідачі й опоненти.

2. Розгорнута бесіда дає змогу залучити до обговорення питань найбільшу кількість студентів, зрозуміло, що при використанні всіх засобів їх активізації: постановки добре продуманих, чітко сформульованих додаткових запитань до доповідача і всієї групи, вмілої концентрації уваги студентів на сильних і слабких сторонах виступів студентів, своєчасному акцентуванні інтересу на нових моментах, які розкриваються в процесі роботи тощо. Розгорнута бесіда передбачає також заздалегідь заплановані виступи окремих студентів з деяких додаткових запитань. Але подібні повідомлення – не основа для обговорення, а лише доповнення виступів, які вже відбулися.

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи, тільки у робочі дні. Консультування з викладачем в стінах вишу відбуваються у визначені дні та години.

Форми контролю

- поточний;
- підсумковий модульний;

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (СКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті, за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти зі зазначеної теми (зокрема,

самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ або виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконано усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі неточності та незначні помилки. Правильно виконано більшість тестових завдань.
3	Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно виконано половину тестових завдань.

2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів і письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно виконано меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно виконано тільки окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань. Не виконано жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, які не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, котрий доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до доповідача суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до доповідача вимагають додаткової інформації з основних проблем теми, яка розглядається.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються за темою та аргументовано висловлюють власні думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії підсумкового модульного оцінювання знань студентів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
25 – 30	Повністю володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконано усі тестові завдання.
20 – 24	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини і аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні

	помилки. Правильно виконано більшість тестових завдань.
15 – 20	Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно виконано половину тестових завдань.
7 – 15	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно виконано меншість тестових завдань.
1 – 6	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно виконано тільки окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Змістовий модуль 1

Тема 1.1. Ідеали модернізму та їхній крах.

План

1. Визначити, чому модернізм став домінуючим напрямом у першій половині XX століття.
2. Оцінити ключові помилки CIAM та стандартизованого підходу.
3. Розглянути вибух Pruitt-Igoe (1972) як символічний кінець модернізму.

Мета:

1. Проаналізувати основні ідеї модернізму та його утопічні цілі.
2. Дослідити причини кризи модернізму та пошуки альтернатив.

Використана література

Основна

1. Frampton K. Modern Architecture: A Critical History (1980).
2. Jencks C. The Language of Post-Modern Architecture (1977).
3. Team 10 Team 10 Primer (1968).

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Чому модернізм був настільки впливовим у XX столітті?
2. Які головні причини кризи модерністських ідей?

3. Чи можна вважати сьогоденні мегаполіси "постмодерністськими", чи це продовження модернізму?

Тема 1.2. Жак Дерріда та архітектурна деконструкція

План

1. Проаналізувати, як деконструкція руйнує традиційні форми та просторові логіки.
2. Дослідити приклади Френка Гері, Бернарда Чумі, Захи Хадід.
3. Оцінити, чи є деконструктивізм архітектурним методом чи чисто теоретичним явищем.

Мета:

1. Вивчити концепцію деконструктивізму в архітектурі.
2. Дослідити вплив Жака Дерріда на архітектурну теорію.

Використана література

Основна

1. Derrida J. Of Grammatology (1967).
2. Tschumi B. Architecture and Disjunction (1994).
3. Kipnis J. Twisting the Separatrix: The Architectural Relevance of Jacques Derrida (1993).

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 2009с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Що таке деконструктивізм у філософії та як він пов'язаний

з архітектурою?

2. Чим відрізняється архітектура Гері від постмодерністських підходів Вентурі?

3. Чи можливий деконструктивізм у сучасному містобудуванні?

Тема 1.3. Неоліберальна архітектура та глобалізація

План

1. Визначити, як ринок нерухомості впливає на форму міста.
2. Проаналізувати взаємозв'язок архітектури та капіталізму.
3. Розглянути критику глобальних мегаполісів.

Мета:

1. Проаналізувати вплив економічної глобалізації на сучасну архітектуру.
2. Дослідити феномен "безликих міст".

Використана література

Основна

1. Sassen S. The Global City (1991).
2. Koolhaas R. Generic City (1995).
3. Harvey D. The Condition of Postmodernity (1989).

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 2009с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Чи є сучасна архітектура лише продуктом фінансових

потоків?

2. Чи можливо створювати унікальну архітектуру в умовах глобалізації?

3. Як архітектура реагує на кризи капіталізму?

Тема 1.4. Нове покоління архітекторів: більше кооперації, менше індивідуалізму

План

1. Вивчити, як колективні процеси змінюють авторську архітектуру.
2. Проаналізувати успішні кооперативні проекти.
3. Дослідити, як цифрові технології впливають на спільну роботу архітекторів.

Мета:

1. Проаналізувати, як змінюється роль архітектора.
2. Дослідити нові методи кооперації в архітектурі.

Використана література

Основна

1. Schumacher P. The Autopoiesis of Architecture (2011)
2. Ratti C. Open Source Architecture (2015)
3. Kooolhaas R. Elements of Architecture (2018)

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Як цифрові технології змінюють командну роботу в архітектурі?
2. Чи зникає авторська архітектура?
3. Які приклади кооперативного проєктування є найуспішнішими?

Тема 1.5. Кенет Фремптон та його теорія критичного регіоналізму

План

1. Визначити, чим критичний регіоналізм відрізняється від традиційного модернізму.
2. Розглянути реальні приклади застосування концепції у містах.
3. Дослідити, як архітектори адаптують глобальні тренди до локальних контекстів.

Мета:

1. Ознайомитися з теорією критичного регіоналізму Кенета Фремптона.
2. Дослідити, як ця концепція протистоїть глобалізованій архітектурі.

Використана література

Основна

1. Frampton K. Towards a Critical Regionalism (1983)
2. Canizaro V. Architectural Regionalism: Collected Writings on Place, Identity, Modernity, and Tradition (2007)
3. Tzonis A., Lefaivre L. Critical Regionalism: Architecture and Identity in a Globalized World (2003)

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Що таке критичний регіоналізм і як він реагує на модернізм?
2. Які приклади архітектури найбільше відповідають концепції Фремптона?
3. Чи можливий регіоналізм у епоху цифрового та глобального дизайну?

Змістовий модуль 2

Тема 2.1. Алгоритми, штучний інтелект та проектування

План

1. Визначити ключові технології AI у проектуванні (Midjourney, DALL-E, Grasshopper, Rhino).
2. Оцінити, як алгоритми змінюють роль архітектора.
3. Розглянути етичні та професійні питання, що виникають через автоматизацію дизайну.

Мета:

1. Дослідити, як штучний інтелект змінює архітектурний процес.
2. Ознайомитися з алгоритмічним дизайном та параметричним проектуванням.

Використана література

Основна

1. Schumacher P. The Autopoiesis of Architecture (2011)
2. Terzidis K. Algorithmic Architecture (2006)
3. Carpo M. The Second Digital Turn: Design Beyond Intelligence (2017)
4. Digital Futures AI & Architecture (2023)

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Як АІ змінює традиційне архітектурне проектування?
2. Чи може штучний інтелект замінити архітекторів?
3. Які плюси та мінуси алгоритмічного дизайну?

Тема 2.2. Участь громад у проектуванні

План

1. Ознайомитися з методами партисипації (workshops, urban labs, громадські форуми).
2. Дослідити реальні успішні кейси міського планування за участі громад.
3. Оцінити, наскільки громади впливають на політику містобудування.

Мета:

1. Проаналізувати концепцію партисипативного проектування.
2. Дослідити, як взаємодія архітекторів із громадою змінює якість міст.

Використана література

Основна

1. Gehl J. Cities for People (2010)
2. Fainstein S. The Just City (2010)
3. Participatory Urban Planning Toolkit (UN-Habitat, 2018)

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Чи є громадська участь ефективною, чи це лише формальність?
2. Які проєкти найбільше виграли від активного залучення громад?
3. Як балансувати інтереси місцевих мешканців та інвесторів?

Тема 2.3. Зелені будівлі vs. реальна екологічність

План

1. Визначити різницю між реальною екологічністю та «зеленим брендингом».
2. Дослідити енергоефективні стратегії, що справді працюють.
3. Розглянути негативні аспекти «зеленого» будівництва (CO₂ від виробництва матеріалів, проблеми утилізації).

Мета:

1. Дослідити реальний вплив «зелених» сертифікацій (LEED, BREEAM, WELL).
2. Проаналізувати, чи справді "екологічна архітектура" рятує планету.

Використана література

Основна

1. McLennan J. The Philosophy of Sustainable Design (2004)
2. Vale B. & Vale R. Green Architecture: Design for a Sustainable

Future (1991)

3. Banham R. The Architecture of the Well-Tempered Environment (1969)

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Чи є сертифікація LEED гарантією екологічності?

2. Чи можливі "справді нульові" викиди у сучасному будівництві?

3. Чи стає "зелена архітектура" частиною маркетингу замість реального вирішення проблем?

Тема 2.4. Архітектура у метавсесвіті

План

1. Визначити, чи можна вважати NFT-архітектуру повноцінним мистецтвом.

2. Оцінити вплив метавсесвіту на реальну архітектуру.

3. Проаналізувати роботи Zaha Hadid Architects у цифровому просторі.

Мета:

1. Проаналізувати віртуальну архітектуру як новий напрям.

2. Дослідити роль NFT, AI та метавсесвіту в архітектурі.

Використана література

Основна

1. Brilhart J. Digital Real: Virtual and Augmented Reality in

Architecture (2020)

2. Graham S. Vertical: The City from Satellites to Bunkers (2016)

3. Metaverse Architecture Biennale Reports (2023)

4. Journal of Digital Architecture (2022)

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Чи є метавесвіт реальним напрямом архітектури чи це лише тренд?
2. Як NFT змінюють професію архітектора?
3. Чи може віртуальна архітектура стати частиною культурної спадщини?

Тема 2.5. Нові гуманістичні підходи в архітектурі

План

1. Визначити, як архітектура може сприяти добробуту людини.
2. Дослідити концепції «співчутливої» архітектури, що враховує психологічний і фізичний комфорт.
3. Оцінити роль природи, адаптивних просторів і сенсорного дизайну в сучасному будівництві.

Мета:

1. Дослідити, як архітектура орієнтується на людину, комфорт та емоційний вплив середовища.
2. Проаналізувати сучасні концепції інклюзивного, терапевтичного та біофільного дизайну.

Використана література

Основна

1. Gehl J. Life Between Buildings: Using Public Space (1971)
2. Montgomery C. Happy City: Transforming Our Lives Through Urban Design (2013)
3. Salingaros N. Biophilia & Healing Environments (2015)
4. Brown T. Change by Design (2009)

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Контрольні запитання та завдання

1. Чим нові гуманістичні підходи відрізняються від традиційного функціоналізму?
2. Як біофільний дизайн впливає на якість життя людини?
3. Чи можна поєднати високотехнологічну архітектуру з гуманістичними принципами?
4. Як адаптивні міські простори можуть змінювати поведінку людей?

Навчальне видання

КРИТИКА СУЧАСНИХ АРХІТЕКТУРНИХ ТЕОРІЙ

*Методичні рекомендації до семінарських занять
для студентів V-VI курсів спеціальності
191 «Архітектура та містобудування»*

*Укладач: **Баланюк** Юліана Сергіївна*